

Opinia w zakresie walidacji produktu finalnego projektu innowacyjnego

Nazwa projektodawcy :

Fundacja Eudajmonia

Tytuł projektu:

Trener aktywności

produkt finalny :

Model usługi Trener aktywności

Wrocław 10.07.2014 r.

Ekspert : **Antoni Rutka**

1. Zgodność produktu ze strategią w zakresie celu i grupy docelowej

0,5/0,5

- Odbiorcami innowacji są wszystkie osoby niepełnosprawne – jednak z uwagi na specyfikę proponowanego modelu nowych rozwiązań -najbardziej **z innowacji skorzystać mogą osoby z orzeczonymi wyższymi stopniami niepełnosprawności – szczególnie sensorycznej i ruchowej a głównym adresatem instytucjonalnym-czyli użytkownikiem - są publiczne ośrodki pomocy społecznej** .
- Potwierdzeniem osiągniętej zgodności produktu finalnego **z celami** określonymi w strategii wdrażania wyrażającymi się w konieczności zapewnienia **wsparcia o charakterze zindywidualizowanym /dostosowanym do konkretnych potrzeb i możliwości odbiorców udzielanego w sposób kompleksowy i długofalowy** - oraz **potrzebami/oczekiwaniami grupy docelowej** są wyniki testowania oraz ewaluacji wewnętrznej i zewnętrznej- przedstawione w obszernych raportach końcowych.
- **Funkcjonowanie usługi** jest rozumiane jako systemowe usytuowanie trenera aktywności w obrębie instytucji pomocy społecznej i oznacza objęcie wsparciem trenera aktywności klientów ośrodków pomocy społecznej oraz możliwość wdrożenia usługi w obrębie funkcjonowania/ pól działania tej instytucji.
- **Realizacja usługi**, rozumiana jest jako pakiet działań składających się na wsparcie udzielane osobie z niepełnosprawnością w procesie jej usamodzielniania się, z poszanowaniem jej potrzeb i możliwości
- Produkt odpowiada na poprawnie zidentyfikowane potrzeby zarówno docelowych odbiorców –osób niepełnosprawnych i osób z ich najbliższego otoczenia ,jak i użytkownikom – tj. zobowiązanych do udzielania im wsparcia instytucji publicznych sfery integracji i pomocy społecznej oraz organizacji pozarządowych ,których działalność jest nakierowana na pomaganie osobom niepełnosprawnym. Potwierdzeniem dobrego odbioru produktu przez środowisko użytkowników są załączone 2 rekomendacje -MOPS i PUP

2. Skuteczność produktu (korzyści dla grup docelowych) -0,80/1,00

- Rozliczne korzyści odnoszą z jego zastosowania **docelowi odbiorcy** – a zwłaszcza ci doświadczający trudności i barier wielokrotnych i sprzężonych –co sytuuje ich w szczególnie trudnej sytuacji życiowej i przeciwdziała silnemu ich zagrożeniu wykluczeniem społecznym –gdyż przekazane im wsparcie aktywizacyjne udzielane w sposób zindywidualizowany, długofalowy i z użyciem kompleksowych instrumentów - przełamuje te bariery i trudności –ma więc wysoką skuteczność aktywizacyjną .Dowodem na to są przedstawione w raportach ewaluacyjnych wyniki testowania produktu które pokazały ,że jego konstrukcja skutecznie oddziałuje na odbiorców a czego potwierdzeniem są zanotowane w znaczącym wymiarze procentowym pozytywne zmiany w poziomie aktywizacji społeczno – zawodowej odbiorców. Osiągnięto także zakładany w Strategii Wdrażania **poziom wskaźników celów szczegółowych dotyczących etapu testowania**. Zebrane wyniki badania ewaluacyjnego potwierdziły, że udział w projekcie przyczynił się do zwiększenia poziomu aktywności społeczno-zawodowej klientów usługi, co przełożyło się na wzrost poziomu ich samodzielności, poprawę funkcjonowania oraz przyniosło wymierne korzyści samym osobom z niepełnosprawnością, ich otoczeniu oraz instytucjom dotychczas udzielającym im wsparcia. Dodatkowo na uwagę zasługuje kluczowa obserwacja że „większość klientów osiągnęła sukces w obszarach, które były dla nich bardzo trudne, a nawet niedostępne przed przystąpieniem do testowania Modelu (np. wieloletnie wyobcowanie z relacji społecznych spowodowane chorobą psychiczną, wysoka niesamodzielność powodująca nieumiejętność samodzielnego poruszania się po mieście)Niepokojącym faktem jest jednak **brak pozytywnej weryfikacji udziału publicznych instytucji rynku pracy – wycofanie się partnerskiego PUP z Zabrze z podpisania umowy trójstronnej** oznacza ,że ten element modelu nie został pozytywnie zweryfikowany ,choć powody tego stanu są dość zrozumiałe ,gdyż polskie regulacje prawne nie przewidują możliwości finansowania z Funduszu Pracy wsparcia dla osób bezrobotnych tak, jak to określają wymogi modelu inkubatora Couveuse we Francji
- Jest to zatem dobry wzorzec dla instytucji niepublicznych –i dla istniejących już inkubatorów przedsiębiorczości (zwłaszcza na wyższych uczelniach, przy agencjach rozwoju regionalnego/lokalnego itp.) –możliwy do zastosowania pod warunkiem pozyskania odpowiednich środków finansowych(spoza Funduszu Pracy – np. z programów EFS) pozwalających na ponoszenie ekstra kosztów takiego zindywidualizowanego wsparcia dla osób bezrobotnych
- Produkt finalny „wychodzi naprzeciw oczekiwaniom komplementarności i spójności polityki społecznej w obszarze aktywizacji społecznej i zawodowej osób z dysfunkcjami zdrowotnymi. Zwiększa ofertę wsparcia instytucji pomocy i integracji społecznej o usługę dostosowaną do klienta w szczególnie trudnej sytuacji życiowej. Publikacja zawierająca kompendium wiedzy o Modelu stwarza wszystkim potencjalnym użytkownikom możliwość uzupełnienia warsztatu pracy, podniesienia kompetencji i rozszerzenia zakresu podejmowanych działań na rzecz osób z niepełnosprawnością.”
- Należy jednakże zwrócić uwagę na systemowe ograniczenia zastosowania usługi trenera aktywności

3. Aktualność potrzeby wprowadzenia produktu - 1/1

Wprowadzenie produktu jest „na czasie” gdyż odpowiada 2 najbardziej obecnie aktualnym obecnym wyzwaniom :

- a/potrzebie zwiększenia skuteczności wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu niepełnosprawności ,które ze względu na rodzaj i skumulowanie czynników dysfunkcyjnych znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej ;
- b/umożliwieniu aktywności zawodowej kategoriom osób „oddalonych” od rynku pracy ,będących ukrytą rezerwą niewykorzystanych zasobów kapitału społecznego.

Produkt dobrze koresponduje z różnymi inicjatywami wsparcia asystenckiego dla osób niepełnosprawnych wprowadzającymi do polskich realiów rozwiązania czerpane z dobrych praktyk zagranicznych .

4. Stopień skomplikowania produktu (łatwość zastosowania wypracowanych narzędzi) -

0,60/0,75

- Produkt składa się z jednej- jednolitej koncepcji programowej opisanej w 2 wersjach dokumentów programowych: pełnej – Przewodnik po Modelu oraz skróconej –jako Broszura informacyjna o Modelu. –zatem wyróżnia go **brak skomplikowania i względnie wysoka prostota stosowania zaproponowanych narzędzi** –produktów cząstkowych projektu zachęcających do kompleksowego lub choćby tylko częściowego ich zastosowania Podręcznik zawiera wyczerpujące i czytelne opisy modelu – metodyki CouveusePl oraz praktyczne wskazówki dla wdrażających w formie instrukcji, programu szkolenia trenerów/doradców wraz z zestawem praktycznych załączników (opisy procedur, wzory umów) – co sprawia ,że produkt finalny cechuje się wysokim potencjałem wdrożeniowym na co składają się takie aspekty ,jak efektywność ,innovacyjność, przydatność dla odbiorców i użytkowników poszczególnych modułów doradztwa i szkoleń oraz przystępny poziom ich skomplikowania i adaptacyjności.
- Czynniki ograniczającymi mogą natomiast być zasoby jakimi zwłaszcza w mniejszych i bardziej oddalonych od metropolii ośrodkach dysponują konkretne placówki –zarówno w zakresie finansowym /materialnym jak i kadrowym

5. Możliwości zastosowania przez użytkowników (prawne, organizacyjne)- 0,30/0,50

Nie stwierdzono występowania **ograniczeń prawnych** w zastosowaniu zaproponowanych rozwiązań – dlatego replikowalność modelu i jego potencjał wdrożeniowy zostały w projekcie uznane za wysokie i także udowodnione w ocenach ewaluacyjnych.

Dla umożliwienia pełnego wdrożenia Modelu i efektywnego zadziałania jego rezultatów - wskazano jednak konieczności wprowadzenia niezbędnych zmian legislacyjnych w zasadach orzekania o przydzielaniu osobie/rodzinie Trenera Aktywności oraz w katalogach form wsparcia w odpowiednich przepisach.

Wykorzystanie Modelu nie wymaga zgody instytucji zewnętrznych, nie istnieją także formalne bariery organizacyjne. Nie są wymagane kosztowne nakłady finansowe –poza sfinansowaniem szkoleń dla kandydatów na trenerów aktywności, a skala potencjalnych nakładów czy zmian, których wymaga praca z narzędziem jest niewielka w stosunku do potencjalnych korzyści.

Użytkownikami innowacyjnego Modelu do których projektodawca adresuje swój produkt są głównie publiczne i niepubliczne podmioty działające na rzecz pomocy, integracji i aktywizacji społecznej osób niepełnosprawnych, których liczbę w woj. dolnośląskim (1002 jednostki) i w całym kraju (11,9 tys.) określono.

Jednakże nie wyjaśniono w wystarczający i przekonujący sposób jaka jest rola i faktyczne możliwości implementacyjne podmiotów niepublicznych – w szczególności ze względu na dysponowanie przez nie niezbędnym zapleczem finansowym i materialno- kadrowym- co uzasadnia obniżenie punktacji w tym kryterium

6. Efektywność (nakłady do rezultatów) wprowadzenia rozwiązania - 0,60/0,75

Stosowanie modelu pozwala na bardziej racjonalne wydatkowanie środków publicznych. Dzięki współpracy z trenerem/ką aktywności klienci usługi w sposób bardziej świadomy korzystają ze wsparcia, które jest im oferowane, tym samym przyczyniając się do ich efektywniejszego wykorzystania środków przeznaczanych na działania aktywizacyjne.

By wdrożyć Model- podmiot wdrażający nie musi dokonywać nakładów inwestycyjnych w infrastrukturę techniczną, natomiast niezbędne są środki na sfinansowanie kosztów szkolenia i zatrudniania trenerów aktywności – Beneficjent przedstawił 5 wariantów kosztowych wdrożenia innowacji.

Beneficjent wskazał także na wysoką **efektywność proponowanego rozwiązania** – szczególnie biorąc pod uwagę uzyskiwane przez odbiorców rezultaty aktywizacyjne gdyż skala potencjalnych nakładów czy zmian, których wymaga praca z Modelem jest niewielka w stosunku do potencjalnych korzyści.

Silnym argumentem potwierdzającym wykazanie efektywności Modelu w relacji : nakład/rezultat są przytoczone przez Beneficjenta koszty zaniechania interwencji .

O ile można uznać, że została wykazana efektywność merytoryczna proponowanego Modelu Trener Aktywności – to nie została jednoznacznie udokumentowana efektywność finansowa nowego rozwiązania. Nie została bowiem pomierzona i policzona efektywność nakładów w stosunku do dotychczasowych rozwiązań .

Innym czynnikiem ograniczającym efektywność zastosowania Modelu jest konieczność dopasowania indywidualnego doboru trenera (by uzyskać pełne efekty interwencji) do realnych potrzeb osoby niepełnosprawnej.

7. Unikatowość i innowacyjność rozwiązania

0,30/0,50

- W stosunku do istniejących już rozwiązań praktycznych –nowy model wsparcia asystenckiego poszerza i uzupełnia wcześniejsze praktyki ,bardziej eksponując znaczenie i nabywanie umiejętności społecznych ON ,co przyspiesza i zwiększa skuteczność procesów aktywizacyjnych .
- Ze względu na zakres tego rozszerzenia – poziom innowacyjności nowego rozwiązania jest jednak dość ograniczony ,a ponadto skuteczność udzielanego wsparcia przez Trenera Aktywności jest silnie uzależniona od wielkości/wartości pakietu usług dodatkowych- co tym bardziej obniża realny poziom innowacyjności proponowanego Modelu.
- W projekcie występują z różnym nasileniem wszystkie wymiary innowacyjności, choć jednoznacznie wiodącym **wymiarem innowacyjności** proponowanego rozwiązania jest **forma interwencji** – zestaw instrumentów do praktycznego zastosowania wraz z opisami zasad ich stosowania i praktycznymi rekomendacjami- spełnia to wymogi innowacji o charakterze procesowym ,jednakże **poziom jej oryginalności nie jest zbyt wysoki ,gdyż skuteczność roli trenera/ki aktywności jest silnie uzależniona od zawartości pakietu wsparcia**
- Rozwiązanie to jest oryginalne, gdyż nie dubluje ono rozwiązań z innych, wcześniej zakończonych projektów, lecz zawiera kompleks nowych rozwiązań o charakterze unikalnym i alternatywnych do rozwiązań już istniejących w Polsce.

Opinia na temat zmian wprowadzanych przez beneficjenta w zakresie strategii upowszechniania i włączania do głównego nurtu polityki oraz ewentualne rekomendacje w tym zakresie :

Z przedstawionego opisu wynika brak konieczności wprowadzenia przez Beneficjenta zmian w zakresie strategii włączania produktu do głównego nurtu polityki w stosunku do pierwotnej koncepcji przedstawionej w strategii wdrażania projektu –jednakże opiniodawca nie może doszukać się informacji wskazujących na oczekiwane przez beneficjenta sukcesy włączania produktu do głównego nurtu.

Zdaniem opiniodawcy -Beneficjent powinien rozważyć skoordynowanie procesów mainstreamingu wertykalnego z realizatorami projektu PFRON „Trener pracy jako sposób zwiększania zatrudnienia osób niepełnosprawnych”, a także z drugim wypracowanym przez siebie produktem innowacyjnym – modelem „Zatrudnienie wspomagane”.

Komentarz i rekomendacje eksperta :

Potwierdzona została zgodność produktu finalnego z celami projektu, wykazano innowacyjność proponowanych rozwiązań i określono jak dalece proponowana innowacja ma szansę sprzyjać rozwiązywaniu zidentyfikowanych problemów i w jaki sposób będzie wywierała wpływ na sytuację grup docelowych – zwłaszcza osób niepełnosprawnych dotkniętych wyższymi stopniami niepełnosprawności oraz z dysfunkcjami sprzężonymi .

W stosunku do istniejących już rozwiązań praktycznych –nowy model wsparcia asystenckiego poszerza i uzupełnia wcześniejsze praktyki ,bardziej eksponując znaczenie i nabywanie umiejętności społecznych ON ,co przyspiesza i zwiększa skuteczność procesów aktywizacyjnych.

Zaproponowany model zakłada oparcie działań aktywizacyjnych na zindywidualizowanej współpracy Trenera Aktywności/TA z osobą niepełnosprawną w oparciu o wspólnie opracowany indywidualny plan rozwoju zakładający punkt wejścia w proces aktywizacji społecznej i oczekiwany punkt docelowy tego procesu. Współpraca TA z osobą niepełnosprawną skupiona jest na optymalizacji potencjału osoby aktywizowanej, eliminacji barier blokujących możliwość świadomego i satysfakcjonującego życia społecznego

Koncepcja wsparcia zawarta w proponowanym Modelu Trener Aktywności ,oparta na zasadach kontraktowania usługi indywidualnego wsparcia, posiada jednak pewne słabości i ograniczenia wynikające z konieczności zapewnienia odpowiednich zasobów materialnych, także niezbędności wprowadzenia niezbędnych zmian legislacyjnych w obowiązujących obecnie zasadach i procedurach wspierania i aktywizacji społeczno- zawodowej osób niepełnosprawnych .

Dodatkowego **wyjaśnienia wymagają:**

- 1.Wskazanie realnych szans i propozycji zapewnienia trwałości rezultatów projektu – ulokowania Modelu w publicznym systemie pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych .
- 2.Uzupełnienie opisu możliwości zastosowania modelu przez /i w instytucjach niepublicznych
- 3.Potrzeba precyzyjniejszego wskazania zakresu i charakteru koniecznych dla pełnego wdrożenia Modelu modyfikacji dostosowawczych w obecnie obowiązujących regulacjach prawnych
4. Opisanie (przez wskazanie „twardych ” dowodów pełnego lub częściowego wdrożenia PF spoza obszaru testowania) zakładanych efektów zrealizowania **strategii włączenia produktu finalnego projektu do głównego nurtu polityki**- innych niż rezultaty upowszechniania PF oraz wykraczających poza rezultaty testowania

Rekomendacja eksperta :

uznać produkt finalny za zwalidowany

Opiniowany produkt finalny spełnia w zadawalającym stopniu wszystkie 7 kryteriów oceny –wartość łączna przyznanych punktów jest wysoka (4,20/5,00)

Antoni Rutka

Warszawa
19.06.2014.r.